

Sprawozdanie z działalności Komisji Polskiej Księgi Stadnej Kuców za lata 2012-2017

Sporządził Przewodniczący
Komisji

Dr hab. Ryszard Kolstrung

Komisja powołana przez Zarząd PZHK w październiku 2012r. działała w następującym składzie

Dr hab. Ryszard Kolstrung – Przewodniczący; hodowca kuców, UP w Lublinie

Panie Grażyna Kujawska z ramienia PZHK w Warszawie

Dobrochna Olesińska inspektor ZHKW w Gnieźnie

od 2016 roku Joanna Szulowska inspektor LZHK w Lublinie

Ewa Łobos hodowca kuców, trener jeździectwa woj. mazowieckie

Monika Kania-Piątkowska hodowca kuców sportowych woj. mazowieckie

Panowie Janusz Lawin hodowca kuców, sędzia jeździecki woj. dolnośląskie

Jerzy Łukomski hodowca kuców, sędzia jeździecki woj. wielkopolskie

Krajowy Rejestr Koni Małych

Wydany w 1995 objął:

- 145 ogierów i 325 klaczy kuców w trzech zasadniczych grupach:
  - I - 62 ogiery i 205 klaczy szetlandzkich i ich pochodnych do 110 cm;
  - II - 76 ogierów i 105 klaczy kuców innych ras i krzyżówek, w tym 39 ogierów i 61 klaczy kuców felińskich;
  - III - 7 ogierów i 14 klaczy rasy fiordzkiej

Rejestr Kuców i Koni Małych

Drugi tom wydany przez PZHK w 2002 roku objął 270 ogierów i 567 klaczy kuców w V grupach:

- I - 91 ogierów i 187 klaczy pochodzenia szetlandzkiego do 110 cm;
- II - 80 ogierów i 201 klaczy kuców różnych ras i typów powyżej 110 cm;
- III - 47 ogierów i 70 klaczy kuców felińskich;
- IV- 14 ogierów i 13 klaczy fiordzkich;
- V - 33 ogiery i 85 klaczy bez udowodnionego pochodzenia.

W 2009 r.

stan klaczy wpisanych do rejestru wynosił 900, a ogierów 492

Polska Księga Stadna Kuców

została powołana **9.12.2010r** decyzją Ministra Rolnictwa

jest bezpośrednią kontynuacją Rejestru Kuców i Konii
Zapisy do Polskiej Księgi Stadnej Kuców rozpoczęto dopiero w roku
2011, ~~Ma~~ tym samym w dalszym ciągu istnieje RKKM, do którego
wpisywane są kuce i konie małe nie spełniające warunków wpisu do
Księgi.

W Polskiej Księdze Stadnej Kuców

są prowadzone sekcje:

- I – polski kuc szetlandzki (**p. kuc sztl.**) do 110cm wysokości w kłębie z udziałem min. 75% kuca szetlandzkiego

- II – polski kuc wierzchowy (**pkw**) o wzroście 111-148cm, o szerokim spektrum kojarzeń międzyrasowych oraz grupy kuców ras zagranicznych w możliwością ich wydzielenia jako sekcji po uzyskaniu wystarczającej liczebności (75klaczy, 25 ogierów) do prowadzenia hodowli w czystości rasy

- III – kuc feliński (**kf**) o optymalnej wysokości 125 -140 cm (dopuszczalne 117-148), o pochodzeniu ograniczonym do kf i ras wyjściowych

Cel hodowlany

Podstawowym celem hodowlanym jest uzyskiwanie w każdej sekcji kuców przydatnych przede wszystkim do sportowej i rekreacyjnej jazdy dzieci i młodzieży. Część z nich może wykazywać predyspozycje do użytkowania zaprzęgowego i/lub hipoterapii.

Do 2013 r. do Polskiej Księgi Kuców zapisano 297 kuców różnych ras

Sekcja	Rasa kuca	ogierey	klacze	razem
p.k.szetl.		21	32	53
	pkw	19	39	58
	k. wal.	38	50	88
	k. n. wierz.	1	4	5
	k. connem.		4	4
	haflin.	2	31	33
p. k. w.				189
kf		12	44	56
Ogółem		93	204	297

Warunki wpisu do PKSK

wpisuje się kuce, które:

- a) są wpisane pod matkami jako potomstwo hodowlane;
- b) wykazują cechy charakterystyczne dla zakładanego typu
- c) są poddawane ocenie wartości użytkowej;
- d) **Do księgi głównej klaczy (GI) i ogierów (G)** pochodzące od trzech pokoleń przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru.
- Klacze do księgi wstępnej (**W**) pochodzące od dwóch pokoleń przodków wpisanych do ksiąg lub rejestru
- zaliczenie wstępnej próby użytkowości z oceną na co najmniej 4 pkt. bonifikacyjne w wieku 3 lat dla klaczy i ogierów – przy czym ogier może być używany w hodowli max. 2 lata, do zaliczenia zasadniczej próby użytkowości.
- Próba zasadnicza przewidziana jest do 5 roku życia;

**Do 2016r. do Polskiej Księgi Stadnej Kuców
zostało wpisanych 450 kuców w trzech sekcjach,
lecz reprezentujących kilka ras**

Sekcja	Rasa kuca	ogierzy	klacze	razem
I p.k.szetl.		21	41	62
II p. k. w.	k. wal.	56	75	131
	k. n. wierz.	8	10	18
	k. connem.	1	6	7
	k.islandzki		2	2
	haflin.	4	47	51
	kuc	19	40	59
	inne: kn, hc	4	11	15
	pkw	9	31	40
III kf		13	52	65
Ogółem		135	315	450

Próby dzielności

są obligatoryjne dla ogierów a zalecane dla klaczy.
Przeprowadzone są 3 rodzaje prób użytkowości

- 1 – próba polowa - wstępna; kuce do 120 cm i pozostałe pow. 3lat
- 2 – polowa próba wierzchowa: do ukończenia 5 roku życia
- 3 – polowa próba zaprzęgowa; do ukończenia 5 roku życia
- 4 – alternatywą jest uzyskanie wybitnych wyników w sporcie (dla kuców 6 letnich i st.)

Liczebności kuców zdających próby użytkowości

Rok	klacze			Rok	ogierey			Razem
	wierzch.	zaprzęg.	wstępna		wierzch.	zaprzęg.	wstępna	
2013	0	3	45	2013	0	3	20	71
2014	7	4	22	2014	2	6	25	66
2015	2	1	33	2015	22	1	18	77
2016	1	0	32	2016	1	2	23	59
2017	0	0	53	2017	4	2	23	81
Razem	10	8	185		29	14	109	294

Szkolenie z przeprowadzania prób dzielności kuców odbyło się we Wrocławiu - Partynice w 2015r, co zaowocowało najwyższą liczbą odbytych prób użytkowych.

- Z powyższego wynika, że dalszy rozwój sekcji pkw może być oparty o ogiery walijskie jako reproduktory, dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na to, aby zdawały one pełne próby użytkowości.
- Komisja rozważała wyłonienie sekcji czystych rasowo kuców walijskich, lecz liczebność aktywnych w rozrodzie kuców tej rasy okazała się za mała

Klaczki, Ogiery wpisane do PKSKuców czynne w rozrodzie

ROK	klaczki		klaczki		Klaczki		Ogiery	Ogiery	żrebiąt na ogiera
	starsze		młode		razem	żrebięta	starsze	młode	
	G	W	G	W					
2013	86	5	32	4		1143	45	9	16,10
	91		36		127		54		
2014	69	5	23	3		878	40	7	16,3
	74		26		100		47		
2015	92	7	32	1		992	58	18	21,1
	99		33		132		74		
2016	80	7	17	4		931	55	11	12,6
	87		21		108		66		
2017	74	7	26	3		951	54	17	14,4
	81		29		110		71		

- Liczebność aktywnych w rozrodzie kuców wpisanych do PKSK jest mała (nie przekracza 200 szt), ale liczba urodzonych źrebiąt jest duża ok. 900 sztuk w roku, w tym ponad 100 z każdej płci kwalifikujących się do wpisu (dochodzi potomstwo klaczy z Rejestru)
- Proporcje ogierów do klaczy zmieniły się w latach 2013-2017:
udział ogierów wzrósł z 29% do 37%, co daje
2,3 klaczy na ogiera w 2013,
do 1,5 klaczy na ogiera w 2017

W okresie sprawozdawczym zostały zorganizowane **Krajowe Czempionaty Kuców**

- II - 2013 Prymusowa Wola gmina Sławno **OZHK w Łodzi** tylko 23 kuce
wniosek o ogłoszeniu na stronie PZHK nie tylko OZHK, wprowadzić pokazy użytkowości
- III - 2014 Wolica k. Kalisza **ZHKW w Gnieźnie** – tylko 22 kuce, **I Czempionat Użytkowy** (ujeżdżenie, skoki przez przeszkody, powożenia parami i singlami, oraz skoków w korytarzu bez jeźdźca), ocena użytkowa bez udziału publiczności a szkoda, mimo lub z powodu zawodów rozgrywanych równolegle
- IV - 2015 zaplanowany w **Strzegomiu** (woj. dolnośląskie) **nie odbył się** ze względu na małą liczbę zgłoszeń

Czempionaty c.d.

IV - 2016 w **Bychawie** (woj. lubelskie) **LZHK** tylko 22 kuce

ale wyrównana stawka, bez czempionatu użytkowego lecz

z udziałem w pokazach użytkowości pod siodłem i w zaprzęgu

V - 2017 zaplanowany w Józefinie (woj. mazowieckie)
nie odbył się z powodu małej liczby zgłoszeń

V - na 2018 zgłoszony do realizacji przez **KPZHK** w Bydgoszczy w Bielicach

Próba skoków wolnych w korytarzu w ramach Czempionów Użytkowych Kuców

- W ocenie organizatorów i Komisji Księgi należy popularyzować tę formę prezentacji kuców, gdyż pozwala on zobaczyć konie w ruchu swobodnym oraz ocenić naturalne predyspozycje skokowe, a wiadomo jak trudno jest dobrać dobrego młodocianego jeźdźca do młodego a równocześnie drobnego kuca.

W okresie sprawozdawczym

- Kuce wpisane do Polskiej Księgi Kuców brały udział w Krajowych Wystawach Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu
- W poszczególnych Okręgach były organizowane regionalne wystawy i pokazy użytkowości koni z udziałem kuców (nie zawsze z udowodnionym pochodzeniem).

Poza Ksiągą Stadną Kuców nadal istnieje Rejestr kuców i koni małych

- dotychczas zostało do niego wpisanych prawie 4 tys. kuców i koni małych.
- Nadal istnieje konieczność utrzymywania go ponieważ wpisywane są tam konie ras zagranicznych, które **spełniają wymagania hodowlane** pod względem udowodnionego pochodzenia, poprawnego pokroju i pozytywnych cech użytkowych, lecz **nie mieszczą** się w ramach ograniczeń związanych z wpisem do Polskich Ksiąg Rasowych

Kuce i małe konie w Rejestrze od 1995

stan na rok 2016

Rasa/typ		ogierey	klacze	razem
kuc		644	1270	1914
fiord		53	125	178
haflinger		49	94	143
k. walijski		65	105	170
k. szetland		145	210	355
k.feliński		125	212	337
k.islandz		17		17
k.connem		3	7	10
hucuł		5	4	9
Koń mały		49	234	283
tinker		6	12	18
fryz		8	1	9
Quarter Horse		30	9	39
American Paint		10		10
RAZEM		1210	2283	3493

Kuce wpisane do Księgi użyte w rozplodzie (w województwach)

Księga województwo	klacze		Ogiery	ogierki	żrebięta				Razem
	starsze	młode			ogierki		klaczki		
								od NN	
Białystok	0	1	0	0	1	0	0	2	3
Bydgoszcz	5	3	2	0	8	21	12	34	75
Gdańsk	1	1	0	1	9	24	10	31	74
Katowice	5	0	2	1	8	19	10	31	68
Kielce	3	0	0	0	1	3	1	3	8
Kraków	5	1	2	1	3	15	4	29	51
Lublin	12	8	6	1	18	36	15	30	99
Łódź	6	0	2	1	5	11	8	14	38
Olsztyn	0	1	2	0	8	11	8	12	39
Poznań	24	7	31	4	34	91	33	89	247
Rzeszów	8	0	2	1	3	20	3	24	50
Szczecin	3	3	1	0	5	17	6	12	40
Warszawa	1	1	2	1	2	19	8	25	54
Wrocław	7	3	5	3	11	41	8	23	83
Zielona Góra	1	0	0	0	0	7	2	13	22
POLSKA	81	29	57	14	116	335	128	372	
	110		71						

- Jak wydają się najważniejszym zadaniem stojącym przed Komisją a także inspektorami z Okręgowych Biur PZHK jest dotarcie z informacją i zachętą do wielkiej liczby właścicieli kuców, aby byli zainteresowani wpisem do Księgi Stadnej posiadanych kuców ze znanym pochodzeniem i prowadzeniem świadomej hodowli, a nie tylko produkcji następnych pokoleń.